

Sygnatura akt XII C 1152/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 2 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Zofia Lehmann

Protokolant:Starszy sekretarz sądowy E. W.

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2016 r. w Poznaniu na rozprawie sprawy z powództwa K. O., zam. ul. J.H. D. 31a, (...)-(...) L.

B. O., zam. ul. J.H. D. 31a, (...)-(...) L.

P. O., zam. ul. J.H. D. 31a, (...)-(...) L.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury w P., ul. (...), (...)-(...) P.

- o zapłatę

I. Umarza niniejsze postępowanie w zakresie kwoty 3.075,-zł.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powodów K. O. i B. O. następujące kwoty:

a. w wysokości 11.093,76,-zł z tytułu zwrotu części kosztów związanych z rewitalizacją akustyczną zajmowanej przez nich nieruchomości położonej w L. przy ul. J. H. D. (posesja o numerze 31a) z ustawowymi odsetkami liczonymi od 31 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku – za opóźnienie;

b. w wysokości 9.231,25,-zł z tytułu spadku wartości zajmowanej przez nich nieruchomości opisanej w punkcie II.a. tego wyroku, z ustawowymi odsetkami liczonymi od 31 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku – za opóźnienie;

I. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda P. O. następujące kwoty:

a. w wysokości 33.281,28,-zł z tytułu zwrotu części kosztów związanych z rewitalizacją akustyczną zajmowanej przez niego nieruchomości położonej w L. przy ul. J. H. D. (posesja o numerze 31a) z ustawowymi odsetkami liczonymi od 31 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku – za opóźnienie;

b. w wysokości 27.693,75,-zł z tytułu spadku wartości zajmowanej przez niego nieruchomości opisanej w punkcie II.a. tego wyroku, z ustawowymi odsetkami liczonymi od 31 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku – za opóźnienie.

I. W pozostałym zakresie powództwo oddała.

II. Kosztami niniejszego postępowania obciąża w całości pozwanego i w związku z tym:

a. zasądza od niego na rzecz powodów K. O. i B. O. kwotę 750,-zł z tytułu zwrotu części uiszczonej przez nich opłaty sądowej, kwotę 1.000,-zł z tytułu zwrotu części poniesionych przez nich wydatków na przeprowadzony w niniejszej

sprawie dowód z opinii biegłego oraz kwotę 900,-zł z tytułu zwrotu poniesionego przez nich kosztu ich procesowego zastępstwa;

b. zasądza od niego na rzecz powoda P. O. kwotę 2.250,-zł z tytułu zwrotu części uiszczonej przez niego opłaty sądowej, kwotę 3.000,-zł z tytułu zwrotu części poniesionych przez niego wydatków na przeprowadzony w niniejszej sprawie dowód z opinii biegłego oraz kwotę 2.700,-zł z tytułu zwrotu poniesionego przez niego kosztu jego procesowego zastępstwa;

c. nakazuje ściągnąć od niego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 1.066,-zł z tytułu części nie uiszczonej opłaty sądowej oraz kwotę 1.151,33,-zł dotyczącą pozostałych wydatków poniesionych na przeprowadzony w niniejszej sprawie dowód z opinii biegłego;

d. kosztem jego procesowego zastępstwa obciąża go we własnym zakresie.

SSO Zofia Lehmann

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym dnia 31 grudnia 2013 roku powodowie: małżonkowie K. O. i B. O. oraz P. O. wnieśli o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury w P. łącznie kwoty 60.000,00 zł w stosunku ¼ (kwota 15.000,00 zł) na rzecz powodów małżonków K. i B. O. oraz w stosunku ¾ (kwota 45.000,00 zł) na rzecz powoda P. O., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego według norm przepisanych (k. 2-36).

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są współwłaścicielami nieruchomości położonej w L. przy ul. J. H. D. 31a (poprzednio J.H. D. 31), która pierwotnie znalazła się w strefie C obszaru ograniczonego użytkowania (o.o.u.) ustanowionego dla lotniska P. – K. na podstawie rozporządzenia Wojewody (...) nr (...), a następnie, po wejściu w życie rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2007 roku Nr(...)- w strefie (...) tego obszaru. Na skutek powyższego, w ocenie powodów, o 40.000,00 zł zmniejszyła się wartość ich nieruchomości, a to z powodu ograniczeń wynikających z wprowadzenia wspomnianej strefy i wpływu uciążliwych czynników. Ponadto, zdaniem powodów, budynek mieszkalny, znajdujący się na wspomnianej nieruchomości, wymaga obecnie nakładów w wysokości 20.000,00 zł na rewitalizację akustyczną, które zmniejszą uciążliwość immisji w postaci hałasu. Wobec powyższego, w ocenie powodów, zgłoszone roszczenie uzasadnione jest w świetle przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury wP., wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 97-104).

W uzasadnieniu pozwany w pierwszej kolejności podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powodów, gdyż w terminie 3 lat od dnia, kiedy dowiedzieli się o szkodzie i podmiocie odpowiedzialnym, nie wystąpili z pozwem o odszkodowanie. Dalej wskazał, że termin zgłaszania roszczeń, o którym mowa w art. 129 ust. 4 p.o.ś. jest terminem zawitym, którego upływ sąd bierze pod uwagę z urzędu. Podał, że odszkodowanie należne jest za konkretną szkodę, a nie za samo położenie nieruchomości w o.o.u. Stąd jeżeli powodowie doznali szkody w związku z funkcjonowaniem lotniska K., to taka szkoda powstała przed utworzeniem o.o.u. Zdaniem pozwanego szkoda nie powstała, gdyż kolejne akty utrzymują ograniczenia na dotychczasowym poziomie. W uznaniu pozwanego nie zaktualizowały się przesłanki do żądania odszkodowania przez powodów ani na podstawie art. 129 ust. 1 lub 2 p.o.ś., ani też na podstawie art. 435 k.c. Ponadto pozwany zarzucił, że zmiana art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska skutkuje utratą mocy prawnej rozporządzeń w sprawie utworzenia o.o.u. wydanych przed dniem 15 listopada 2008 roku, a co za tym idzie - rozporządzeń Wojewody W.. nr(...).

Po zapoznaniu się z opinią biegłego powódowie, w piśmie złożonym w dniu 7 marca 2016 roku, rozszerzyli powództwo, domagając się łącznie zapłaty przez pozwanego na swoją rzecz kwoty 81.300,04 zł z ustawowymi odsetkami jak w pozwie, w tym 44.375,04 zł tytułem odszkodowania za tzw. nakłady wygłuszeniowe i 36.925,00 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości. W zakresie roszczenia dotyczącego spadku wartości nieruchomości powódowie cofnęli roszczenie o kwotę 3.075,00 zł (k. 248-249). Powódowie wyjaśnili, że żądana przez nich kwota winna być zasądzona w stosunku $\frac{1}{4}$ na rzecz małżonków K. i B. O. (20.325,04 zł) i $\frac{3}{4}$ na rzecz powoda P. O. (60.975,00 zł).

W piśmie z dnia 11 października 2016 roku powódowie sprecyzowali, że domagają się zasądzenia odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 grudnia 2013 roku (data wniesienia pozwu). W związku z powyższym powódowie cofnęli żądanie w zakresie odsetek w pozostałym zakresie, zrzekając się w tej części roszczeń (k. 320-322).

Sąd Okręgowy ustalił, następujący stan faktyczny:

Powódowie B. i K. małżonkowie O. oraz P. O. są współwłaścicielami zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny nieruchomości położonej przy ul. J. H. D. 31a w L., nr działki (...), dla której Sąd Rejonowy P. – S. M. w P. prowadzi księgę wieczystą numer (...). Prawo własności tej nieruchomości przysługuje powodowi P. O. w $\frac{3}{4}$ części, zaś powodom B. i K. małżonkom O. – w $\frac{1}{4}$ części na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej.

Dowód: treść księgi wieczystej (...) (k. 43-52), opinia biegłego sądowego J. W. (k. 164-190).

Lotnisko w K. istnieje od II wojny światowej. Od lat 60-tych użytkowane jest jako miejsce startów i lądowań samolotów odrzutowych. Do końca 2003 roku stacjonowały tam samoloty MIG 21, następnie samoloty I., a od listopada 2006 roku lotnisko stanowi bazę samolotów F-16.

Okoliczność bezsporna - **f** akt powszechnie znany

Wojewoda (...) wydał 17 grudnia 2003 roku rozporządzenie nr(...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. w P.. Rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 135 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. nr 62 poz. 627 ze zm.) i weszło w życie z dniem 1 stycznia 2004 roku. Rozporządzenie utworzyło obszar ograniczonego użytkowania podzielony na pięć stref oznaczonych literami od A do E w zależności od odległości od lotniska K. i poziomu hałasu.

Nieruchomość powodów znalazła się w strefie C obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. - K.. W załączniku nr 3 do rozporządzenia Wojewoda określił ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenów, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów na obszarze ograniczonego użytkowania. Dla strefy C ograniczył przeznaczenie terenu przez zakaz budowy budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej. Jako sposób korzystania z tych terenów wskazano lokalizowanie nowych obiektów niewymagających ochrony akustycznej i niepowodujących zwiększenia hałasu dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej do czasu jej likwidacji. Jako wymagania techniczne dotyczące budynków wskazano, iż należy zapewnić właściwy klimat akustyczny poprzez stosowanie przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

W dniu 31 grudnia 2007 roku Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr (...), zmieniające rozporządzenie z dnia 17 grudnia 2003 roku o wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania. Zmiany dotyczyły granic obszaru ograniczonego użytkowania, podziału na strefy, dopuszczalnych poziomów hałasu w strefach oraz sposobu korzystania z poszczególnych terenów i wymagań technicznych dotyczących budynków. Rozporządzenie utworzyło obszar ograniczonego użytkowania podzielony na trzy strefy oznaczone cyframi: I, II, III w zależności od odległości od lotniska K. i poziomu hałasu.

Nieruchomość powodów znalazła się w strefie (...), w której wprowadzono zakaz przeznaczenia terenu pod budowę szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich, jak internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowiska. W zakresie sposobu korzystania z terenu wprowadzono zakaz budowy budynków mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia stref ochronnych, A uzdrowiska. W strefie tej, w zalecany sposób korzystania z terenu, dopuszczono lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Jako wymagania techniczne dotyczące budynków wskazano zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Powołane wyżej rozporządzenie weszło w życie 22 lutego 2008 roku (ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa (...) z 22.01.2008 r. nr 1, poz. 1).

Dowód: zaświadczenie z dnia 2 marca 2005 roku, wydane przez Urząd Miasta L. (k. 57), opinia biegłego J. W. (k. 218-238)

Okoliczności bezsporne

Wartość nieruchomości powodów uległa zmniejszeniu na skutek ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości wprowadzonych rozporządzeniami Wojewody (...) z 17 grudnia 2003 roku oraz 31 grudnia 2007 roku o 36.925,00 zł.

Dowód: opinia biegłego sądowego J. W. (k. 218-238)

Działalność lotniska powoduje w porze nocnej ponadnormatywną degradację klimatu akustycznego wewnątrz budynku powodów. Dla zapewnienia wymaganego klimatu akustycznego pomieszczenia wymagają wymiany okien na nowe o lepszej izolacyjności akustycznej, dodatkowego odizolowania stropodachu oraz zapewnienia odpowiedniej wymiany powietrza. Wartość nakładów, jakie powinny być poniesione do doprowadzenia budynku przy ul. (...) w L. do stanu zgodnego z wymogami izolacyjności akustycznej, wynosi 44.375,00 zł brutto.

Dowód: opinia biegłego sądowego J. W. (k. 203-217)

Pismem z dnia 4 marca 2005 roku powodowie zwrócili się do Dowódcy Wojsk Lotniczych i O. Powietrznej z żądaniem wypłacenia kwoty łącznej 167.088,00 zł tytułem naprawienia szkody wynikającej ze spadku wartości rynkowej nieruchomości położonych przy ul. (...), w tym działek nr: (...) oraz działki nr (...). Żądanie to zostało przekazane do rozpatrzenia Szefowi Wojskowego Zarządu Infrastruktury pismem z dnia 18 kwietnia 2005 roku. Pismem z dnia 11 maja 2005 roku Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu wezwał powodów do wskazania podstaw wyliczenia wartości nieruchomości.

Nadto pismem z dnia 10 października 2005 roku powodowie wezwali pozwanego do wypłaty odszkodowania za spadek wartości nieruchomości położonych w L. przy ul. (...), nr. działek:(...) i(...) oraz za konieczność poniesienia nakładów akustycznych. Pismo to zostało nadane w placówce pocztowej w dniu 14 października 2005 roku.

Dowód: pismo powodów z dnia 4 marca 2005 roku (k. 39-40), pismo Dowódcy S. Powietrznych z dnia 18 kwietnia 2005 roku (k. 53), pismo powodów z dnia 10 października 2005 roku wraz z dowodem nadania (k. 41, 42)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dowodów.

Dokumenty złożone do akt nie były kwestionowane przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw aby czynić to z urzędu. Wobec powyższego należało uznać je za wiarygodne i jako takie stanowiły podstawę do poczynienia ustaleń w niniejszej sprawie.

Sąd uznał za przydatne dla rozstrzygnięcia opinie biegłego rzeczoznawcy majątkowego J. W. (k. 164-190, 203-217, 218-238). Zdaniem Sądu, przedłożone do akt niniejszej sprawy opinie biegłego były kompletne, nie zawierały luk i

błędów logicznych ani rachunkowych, wykonane zostały w sposób fachowy, zgodnie ze standardami obowiązującymi biegłych. Oceniając wartość dowodową opinii wskazać należy, że specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii jest kontrolowana przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, zgodnie z zasadami wyrażonymi w art. 233 k.p.c., to jest w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.03.2002r., sygn. akt: II CKN 729/99). Biegły w sposób wiarygodny uzasadnił, dlaczego ustalając wartość przedmiotowej nieruchomości według stanu na okres wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) o ustanowieniu stref ograniczonego użytkowania wziął pod uwagę, poza nieruchomościami pozostającymi w sąsiedztwie przedmiotowej nieruchomości, ceny transakcyjne dotyczące nieruchomości pozostających poza najbliższym otoczeniem działki należącej do powodów. Zdaniem Sądu, biegły przyjął również trafnie cechy, według których dokonał wyboru nieruchomości sprzedawanych. Obrona przez biegłego metodyka oszacowania (podejście porównawcze z wykorzystaniem metody korygowania ceny średniej) była w zgodzie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 04.261.2603 j.t. - art. 149 i następne) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 21 września 2004 roku w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz.U.04.207.2109 ze zm.).

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania dokonanego w treści omawianej ekspertyzy, oszacowania wpływu położenia nieruchomości w strefie (...) na jej wartość rynkową. Zwrócić należy uwagę, że biegły uwzględnił już wcześniej istniejące niedogodności związane z funkcjonowaniem lotniska i dokonał porównania wówczas istniejącej sytuacji do warunków obecnych. Biegły w swojej opinii powołał się na opracowania dokonane przez inne osoby posiadające uprawnienia rzeczoznawcy majątkowego. Wszystkie z nich potwierdzały, wskazane w opracowaniach i przyjmowane przez biegłego, tendencję spadku lub mniejszego wzrostu cen nieruchomości znajdujących się w strefie oddziaływania lotniska, w stosunku do cen nieruchomości znajdujących się poza tą strefą.

Przedstawione powyżej podejście do opiniowania znajduje oparcie w przepisach obowiązującego prawa (por. § 26 ust. 2 i 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 roku w sprawie wyceny nieruchomości (Dz.U. nr 207, poz. 2109 ze zm.)).

W ocenie Sądu biegły nie popełnił błędu metodologicznego, wiążąc poziom spadku wartości nieruchomości, położonych w poszczególnych miejscach przedmiotowego obszaru, z poziomem natężenia dopuszczalnego w tych miejscach ponadnormatywnego hałasu, związanego z funkcjonowaniem lotniska. Nie ulega przecież wątpliwości, że czynnik ten był jedynym i decydującym zarówno o wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz umiejscowienia nieruchomości w jego poszczególnych strefach, jak i o charakterze ograniczeń wprowadzonych dla poszczególnych stref.

Wnioski opinii były zbieżne z wynikami najnowszych badań przeprowadzonych przez Zespół (...), które to wyniki upublicznione są w ogólnodostępnej publikacji (Biuletyn Stowarzyszenia (...)). (...) dostępność powyższej publikacji dodatkowo umożliwia weryfikację przyjętych wniosków.

Biegły J. W. dokonał także wyceny nakładów koniecznych do poniesienia w celu zapewnienia nieruchomości powodów właściwego klimatu akustycznego. Biegły dokonał indywidualnej kalkulacji poszczególnych materiałów budowlanych i usług. Metodologia przyjęta przez biegłego okazała się odpowiednia dla zadania dokonania wyceny, zleconego mu przez Sąd. Wobec stanowiska strony powodowej, wyrażonego w piśmie z dnia 29 czerwca 2016 roku (k. 298) Sąd pominął dowód z opinii biegłego z dziedziny akustyki. Wskazać należy, że biegły J. W. jest biegłym z dziedziny budownictwa o specjalności akustyka budowlana, wpisanym na listę Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu, zatem posiada kompetencje również do sporządzenia opinii w zakresie nakładów akustycznych.

Zgłoszony przez pozwanego wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłej w dziedzinie szacowania nieruchomości B. H. w sprawie Sądu Okręgowego w Poznaniu o sygn. akt XII C 3023/05 na okoliczność, jaki był spadek wartości nieruchomości sąsiadujących z lotniskiem wojskowym P. – K., bez uwzględnienia czynnika, jakim jest utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania lotniska, a to na podstawie badań publikowanych w Biuletynie (...) Nr 1/15 P. s. 4-10, a także wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania B. H. na ww. okoliczność został

oddalony. W ocenie Sądu przeprowadzenie tych dowodów zmierzałoby do przedłużenia postępowania. Pozwany nie wykazał, by opracowania te dotyczyły w jakikolwiek sposób nieruchomości powodów, a zatem by miały one istotny wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Sąd oddalił także wniosek powodów o przesłuchanie stron w zakresie żądania zasądzenia odszkodowania z tytułu wartości nieruchomości, albowiem okoliczność ta została już wykazana za pomocą dowodu z opinii biegłego sądowego, ponadto strony, nie dysponując wiadomościami specjalnymi z tej dziedziny, nie byłyby w stanie przedstawić nowych okoliczności, wykraczających poza opinię biegłego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powodowie domagali się odszkodowania za utratę wartości należącej do nich nieruchomości oraz z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego posadowionego na tej nieruchomości. Wywodzili swoje roszczenia z faktu utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K. w P. rozporządzeniem Wojewody (...) z 17 grudnia 2003 roku nr (...), zmienionego rozporządzeniem Wojewody (...) z 31 grudnia 2007 roku, na mocy którego należąca do nich nieruchomość znalazła się najpierw w strefie C tego obszaru, a następnie w strefie (...).

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 62 poz. 627 ze zm., dalej p.o.ś.), jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. Zgodnie z ustępem 2 ww. artykułu, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

Ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości według art. 129 ust. 2 p.o.ś. jest także ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania w trybie art. 135 p.o.ś. (por. wyrok SN z dnia 6 maja 2010 r. sygn. II CSK 602/09).

W art. 129 - 136 p.o.ś. ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści (cuius damnum eius periculum). Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

Jak wyżej wskazano ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości w rozumieniu art. 129 ust. 2 p.o.ś. jest także ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. Zauważyć przy tym należy, że w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści rozporządzenia o utworzeniu obszaru, lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że skutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel przed wejściem w życie rozporządzenia mógł żądać zaniechania immisji (hałasu) przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania możliwości takiej został pozbawiony. Inaczej mówiąc, szkodą podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś., jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje (np. hałas; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r. III CZP 128/09, LEX nr 578138). Wobec tego podstawą roszczenia o naprawienie szkody, polegającej na obniżeniu wartości nieruchomości, jest art. 129 ust. 2 p.o.ś.

Podkreślić przy tym należy, że powyższe nie wyłącza odpowiedzialności pozwanego za szkody związane z działalnością lotniska w oparciu o art. 435 k.c. Jednak odpowiedzialność na tej podstawie ma miejsce w zakresie, w jakim ochrony mienia nie wyłączyło ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. Są to bowiem odmienne reżimy odpowiedzialności odszkodowawczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 roku, sygn. akt: II CSK 602/09, LEX nr 585768).

W świetle powyższych argumentów zasadniczą podstawą prawną roszczenia zgłoszonego przez powodów w niniejszej sprawie jest art. 129 p.o.ś.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do kwestii, czy powodowie w terminie zgłosili swoje roszczenia, a jeżeli tak, to czy doznali szkody związanej z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, polegającej na zmniejszeniu wartości nieruchomości stanowiącej ich własność i wynikającej z konieczności poniesienia nakładów celem zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynku. Ponadto pozwany kwestionował, by rozporządzenia Wojewody (...) ustanawiające o.o.u. dla lotniska K. nadal obowiązywały.

Odnosząc się do tej ostatniej kwestii Sąd nie podzielił zarzutów strony pozwanej i przyjął, że pozostają w mocy rozporządzenia Wojewody (...) ustanawiające o.o.u. dla lotniska wojskowego P. - K..

Zgodnie z treścią art. 135 ust. 2 p.o.ś. w obecnie obowiązującym brzmieniu, wprowadzonym art. 144 pkt 21 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008r., Nr 199, poz.1227 ze zm.) obszar ograniczonego użytkowania tworzy sejmik województwa, w drodze uchwały. Zdaniem Sądu zmiana art. 135 ust. 2 p.o.ś. w zakresie organu, rodzaju aktu prawnego oraz określenia rodzaju przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko pozostaje bez wpływu na skuteczność obowiązywania rozporządzenia wojewody wydanego w oparciu o delegację ustawową zawartą w art. 135 ust. 2 p.o.ś. w poprzednim brzmieniu. W szczególności nie wpłynęła na moc jego obowiązywania zmiana w zakresie organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego. Sąd Najwyższy dokonując w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 maja 2011 roku (sygn. akt: II CSK 421/10) analizy legislacyjnych przyczyn zmiany treści art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś. wyjaśnił, że nie wpłynęły one na zakres przedmiotowy regulacji o ustanowieniu (...), a ingerencja ustawodawcy w treść art. 135 tej ustawy miała charakter jedynie redakcyjny, a nie merytoryczny. Podobne stanowisko wyrażono w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2012 roku (sygn. akt: II CSK 586/11), gdzie wyjaśniono szerzej m.in. cel i konsekwencje zmiany art. 135 ust. 2 p.o.ś. dokonanej w art. 144 pkt 21 ustawy z dnia 3 października 2008 roku. Przy okazji zmiany art. 135 ust. 2 ustawodawca wprawdzie wprost nie wypowiedział się co do obowiązywania aktów prawa lokalnego, dla których art. 135 stanowił podstawę ich wydania, co nie oznaczało jednak, że wspomniana nowelizacja spowodowała utratę mocy obowiązującej rozporządzenia wojewody. Takie samo stanowisko przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 czerwca 2015 roku (sygn. akt: III CZP 34/15, opubl. LEX nr 1746312, Biul.SN 2015/6/6), w której analizował moc obowiązującą rozporządzenia Wojewody (...) nr 50 z dnia 7 sierpnia 2007 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W..

Obszar ograniczonego użytkowania został utworzony rozporządzeniem Wojewody (...) z dnia 17 grudnia 2003 roku nr (...), zmienionym rozporządzeniem Wojewody (...) z dnia 31 grudnia 2007 roku nr (...). W przywołanych datach art. 135 ust. 2 p.o.ś. stanowił, że organem uprawnionym do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania jest wojewoda i czyni to w formie rozporządzenia. Przepis ten zmieniono art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29.07.2005 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. z 2005r., Nr 175, poz. 1462), w ten sposób, że obszar ograniczonego użytkowania tworzy Sejmik Województwa w drodze uchwały - zmiana ta obowiązywała od dnia 01.01.2008 r. – art. 48 pkt 2 ustawy. W art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej jednoznacznie zastrzeżono, że akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych ustawą z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu ustawą zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje. Skoro zatem do dnia wyrokowania w niniejszej sprawie nie został wydany przez Sejmik Województwa (...) nowy akt prawny wprowadzający obszar

ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K., pozostają w mocy rozporządzenia Wojewody (...) w tym zakresie.

Nie zasługiwał również na uwzględnienie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń powodów. Jak wskazał Sąd Najwyższy chociażby w jednym z ostatnich orzeczeń (wyrok z dnia 2 października 2015 roku, sygn. akt: II CSK 720/14, LEX nr 1817650) „Termin określony w art. 129 ust. 4 p.o.ś. jest terminem zawitym, a nie terminem przedawnienia. Jest to termin wyznaczony dla zgłoszenia roszczeń wskazanych w art. 129 ust. 1-3 p.o.ś. obowiązującemu do ich realizacji, którego dochowanie warunkuje zachowanie tych roszczeń. Odrębną kwestią jest przedawnienie tych roszczeń. Stanowią one roszczenia majątkowe, niemieszczące się w ramach odpowiedzialności deliktowej, w związku z czym stosuje się do nich termin przedawnienia wynikający z art. 118 k.c., biegnący od chwili ich powstania, tj. od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości, gdyż wtedy stają się one wymagalne.”. Skoro nie są to roszczenia deliktowe nie znajdzie do nich zastosowania art. 442¹ k.c. z trzyletnim terminem przedawnienia roszczeń, a ogólny przepis – art. 118 k.c. ustanawiający 10 letni termin przedawnienia. Ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości, na które się powołują powodowie, zostały wprowadzone rozporządzeniem Wojewody W.. obowiązującym od dnia 1 stycznia 2004 roku i w tej dacie stały się wymagalne. Od tej zatem daty należy liczyć 10 letni termin przedawnienia. Powodowie wnieśli pozew w dniu 31 grudnia 2013 roku, a więc przed upływem terminu przedawnienia.

W świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie budzi wątpliwości, że roszczenia, o których mowa w art. 129 ust. 1 i 2 p.o.ś. należy zgłosić w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego do obowiązanego do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 p.o.ś., chociażby w drodze przedsądowego wezwania; dla zachowania roszczenia nie jest konieczne wytoczenie powództwa w tym terminie.

W niniejszej sprawie powodowie w ciągu 2 lat od wejścia w życie rozporządzenia Wojewody z dnia 17 grudnia 2003 roku wystosowali do obowiązanego do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości, o którym mowa w art. 136 ust. 2 p.o.ś. – Wojskowego Zarządu Infrastruktury w Poznaniu dwa pisma, tj. pismo z dnia 4 marca 2005 roku oraz z dnia 10 października 2005 roku (k. 39-40, 41, 42). W piśmie z dnia 4 marca 2005 roku powodowie wnieśli o wypłacenie kwoty 167.088,00 zł z tytułu naprawienia szkody wynikającej ze zmniejszenia wartości rynkowej nieruchomości. Natomiast w treści pisma z dnia 10 października 2005 roku sprecyzowali, że domagają się wypłaty im przez Wojskowy zarząd Infrastruktury odszkodowania za spadek wartości nieruchomości oraz tytułem nakładów związanych z koniecznością wykonania robót budowlanych niezbędnych do istotnego ograniczenia czynników szkodliwych. Powodowie podkreślili, że wyrażają zgodę na wysokość odszkodowania ustaloną przez rzeczoznawcę akceptowanego przez zainteresowane strony.

Te okoliczności przemawiają za stanowiskiem, iż powodowie nie uchybili terminowi do zgłoszenia objętych pozwem roszczeń, jak też że nie uległy one przedawnieniu.

Wskazać jednocześnie należy, że przyjmuje się w literaturze przedmiotu, iż co do zasady przerwa biegu przedawnienia następuje jedynie do roszczeń objętych zakresem pozwu. W przypadku rozszerzenia powództwa w toku procesu, przerwanie w odniesieniu do części, która nie była objęta pozwem pierwotnym, następuje dopiero z chwilą skutecznego rozszerzenia powództwa. Ugruntowany jest jednak również pogląd, że rozszerzanie powództwa na nowe roszczenia odróżnić należy od zmiany wysokości dochodzonego odszkodowania w ramach roszczenia pierwotnie dochodzonego, np. rozszerzenie pierwotnie dochodzonej kwoty odszkodowania (jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie). W takim przypadku pierwotne wniesienie pozwu spowodowało przerwę biegu przedawnienia co do całości dochodzonej sumy (por. B. Kordasiewicz [w:] System prawa prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne - część ogólna pod red. Zbigniewa Radwańskiego, Warszawa 2002, str. 607-608). Wskazać należy, że powyższe rozważania stosuje się per analogiam również do terminów zawitych.

Wbrew twierdzeniom pozwanego zachodzi związek przyczynowy pomiędzy utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania i ograniczeniami powodów w korzystaniu z nieruchomości, wynikającymi z hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska wojskowego a szkodą w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości.

Obszar ograniczonego użytkowania dla terenów wokół lotniska wojskowego P. - K. wprowadzono, gdyż nie można było dotrzymać standardów emisji hałasu do środowiska. Hałas natomiast ogranicza sposób korzystania z nieruchomości powodów, którzy muszą znosić przekroczenia norm hałasu na swojej nieruchomości. Podkreślenia wymaga, że jest to nieruchomość zabudowana budynkami mieszkalnymi i zamieszkiwana przez powodów, a emisje hałasu są na tyle istotne, że, jak wynika z załącznika do samego rozporządzenia Wojewody ustanawiającego o.o.u., zachodzi konieczność dostosowania istniejących budynków do wymagań Polskich Norm w zakresie ochrony akustycznej.

Nie budzi wątpliwości, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania skutkowało zaistnieniem przewidzianych w treści rozporządzenia ograniczeń w sposobie korzystania z nieruchomości oraz poważnym zawężeniem granic prawa własności powodów do przedmiotowej nieruchomości, co miało bezpośrednie przełożenie na spadek jej wartości rynkowej. Wskutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania właściciele nieruchomości położonych w tym obszarze nie będą mogli żądać zaniechania immisji hałasu przekraczającego standard ochrony środowiska, czego mogliby się domagać, gdyby nie wprowadzono obszaru ograniczonego użytkowania. W ten sposób prawa właścicieli nieruchomości zostały niewątpliwie zawężone. Okoliczność ta, jak wykazała opinia biegłego z zakresu szacowania wartości nieruchomości J. W., przekłada się bezpośrednio na wartość nieruchomości. Panują na niej gorsze warunki akustyczne, co skutkuje jej mniejszą atrakcyjnością dla potencjalnych nabywców. Zalecane jest także dostosowanie budynków mieszkalnych do panującego na zewnątrz hałasu. Jak wynika z opinii biegłego potencjalni nabywcy nieruchomości wiążą położenie nieruchomości w obszarze ograniczonego użytkowania przede wszystkim z hałasem. Dla nich strefa wiąże się nie tylko z ograniczeniami w zabudowie oraz innymi uciążliwościami wprowadzonymi rozporządzeniem Wojewody, ale przede wszystkim z koniecznością znoszenia zwiększonej emisji hałasu, co w znaczny sposób obniża komfort życia w takim miejscu. Wskazane okoliczności wpływają na to, że nieruchomości położone w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska ze względu na mniejsze zainteresowanie mają niższe ceny w porównaniu z nieruchomościami położonymi z dala od lotniska w K.. W związku z tym jest oczywiste, że zmniejszenie wartości nieruchomości powodów, wyliczone przez biegłego, jest związane z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a konkretnie z ograniczeniem w korzystaniu z nieruchomości związanym z koniecznością znoszenia przekroczeń norm hałasu lotniczego.

Podsumowując, zmniejszenie wartości nieruchomości z powodu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, a także sąsiedztwa wojskowego lotniska, emitującego hałas niepozwalający dotrzymać standardów jakości środowiska, jest stratą powodującą obniżenie aktywów majątku powodów. Szkada w postaci straty wyrażającej się obniżeniem wartości handlowej nieruchomości została wyliczona przez biegłego, który oszacował ją według stanu na dzień 1 stycznia 2004 roku i według cen na dzień 21 stycznia 2016 roku na kwotę 36.925,00 zł.

Podkreślić należy, że utrata wartości nieruchomości powodów nie jest szkodą jedynie hipotetyczną, aktualizującą się dopiero w chwili rozporządzenia prawem. Własność nieruchomości stanowi dobro o charakterze inwestycyjnym, jest lokatą kapitału. Obniżenie wartości stanowi wymierną stratę, niezależnie od tego, czy właściciel ją zbył, czy też nie ma takich zamiarów. Wobec powyższego nie ma racji pozwany, że wartość nieruchomości powodów nie zmniejszyła się na skutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego P. – K.. Nieruchomość powodów była przed wprowadzeniem o.o.u. dla lotniska K. co prawda zlokalizowana na terenie znacznej uciążliwości akustycznej od lotniska, ale była już faktycznie nieruchomością zabudowaną budynkami mieszkalnymi. Dopiero wprowadzenie o.o.u. i ograniczeń z tym związanych skutkowało spadkiem wartości nieruchomości.

Bezpośredni uszczerbek powodów, związany z ustanowieniem stref ograniczonego użytkowania, stanowią także koszty związane z zapewnieniem w ich budynku mieszkalnym właściwego klimatu akustycznego. Na konieczność zapewnienia takich warunków wskazują bowiem wymagania wskazane w załączniku nr 3 rozporządzenia. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 u.p.o.s. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych

wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Wysokość tej szkody – nakładów koniecznych na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach budynku - została wykazana poprzez opinię biegłego sądowego J. W. na kwotę 44.375,04 brutto.

Mając na uwadze powyższe Sąd, na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś., w pkt II a wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powodów K. O. i B. O. kwotę 11.093,76 zł z tytułu zwrotu części kosztów związanych z rewitalizacją akustyczną zajmowanej przez nich nieruchomości (1/4 z kwoty 44.375,04 zł), zaś w punkcie III a - na rzecz powoda P. O. kwotę 33.281,28 zł (3/4 z kwoty 44.375,04 zł).

Jednocześnie w punkcie II b Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów K. O. i B. O. kwotę 9.231,25 zł, (1/4 z kwoty 36.925,00 zł) oraz w punkcie III b na rzecz powoda P. O. kwotę 27.693,75 zł (3/4 z kwoty 36.925,00 zł) tytułem zmniejszenia wartości nieruchomości.

Z uwagi na cofnięcie powództwa co do kwoty 3.075,00 zł Sąd w punkcie I umorzył w tym zakresie postępowanie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i 455 k.c. zgodnie z żądaniem powodów, mając na względzie, że ostatecznie domagali się oni odsetek od rozszerzonego powództwa liczonych od dnia 31 grudnia 2013 roku, tj. dnia złożenia pozwu.

Jak wyjaśnił Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 19 grudnia 2012 r. (I ACa 1023/12, LEX nr 1264380) „Regułą jest, że dłużnik odpowiedzialny za wyrównanie szkody pozostaje w opóźnieniu z zapłatą świadczenia bezterminowego, jakim jest odszkodowanie za wyrządzoną szkodę, na zasadach ogólnych tj. od wezwania go przez poszkodowanego o spełnienie tego świadczenia (art. 455 k.c.). Od tego momentu wierzyciel ma prawo żądać odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. Dotyczy to także odszkodowań dochodzonych w oparciu o przepisy art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 p.o.ś. Obowiązany do zapłaty odszkodowania może jednak pozostawać w tak rozumianym opóźnieniu jedynie co do obowiązku wyrównania szkody, której wysokość jest znana w dacie wezwania, choćby została ona ustalona dopiero w okresie późniejszym np. w wyniku postępowania sądowego.” W przedmiotowej sprawie wysokość żądania powodów była pozwanemu znana już w dacie skierowania wezwania do zapłaty z dnia 4 marca 2005 roku, przy czym powodowie, po ostatecznym sprecyzowaniu swojego roszczenia w tym zakresie, domagali się zasądzenia odsetek od daty wniesienia pozwu. Tym bardziej w tej dacie pozwany był zobligowany do świadczenia z tytułu odszkodowania co najmniej w tej samej wysokości, jak ostatecznie przyjęto w wyroku.

Wskazać nadto należy, że nowelizacja Kodeksu cywilnego dokonana ustawą z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 9 listopada 2015 r.), obowiązująca od dnia 1 stycznia 2016 roku, wprowadziła zupełnie nowy sposób obliczania odsetek, ale również odmienne stopy procentowe dla odsetek ustawowych, o których stanowi art. 359 § 2 k.c. i dla odsetek, których dotyczy art. 481 k.c. Odsetki przewidziane za opóźnienie w spełnieniu świadczenia (regulowane w art. 481 k.c.), dotąd równe odsetkom ustawowym z art. 359 § 2 k.c. (określanym na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów – ostatnio na poziomie 8 %), po zmianie należne są w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 5,5 punktów procentowych (aktualnie – zgodnie z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 stycznia 2016 roku - 7%). W związku z tym zasądzone od sumy głównej odsetki należało rozdzielić na odsetki ustawowe – przysługujące od dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetki za opóźnienie – należne od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Dalej idące powództwo należało oddalić (pkt IV wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., obciążając nimi w całości pozwanego – pkt V wyroku.

Łącznie opłata sądowa od rozszerzonego powództwa wyniosła 4.066,00 zł. Powodowie uiszcili opłatę w wysokości 3.000,00 zł. Biorąc pod uwagę udział, w jakim roszczenie powodów zostało uwzględnione (1/4 – powodowie K. i B. O., 3/4 - powód P. O.), Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów K. i B. O. kwotę 750,00 zł z tytułu części uiszczony przez nich opłaty sądowej, zaś na rzecz P. O. – kwotę 2.250,00 zł. Wydatki, związane z wydaniem przez biegłego J. W. opinii sądowej wyniosły łącznie 5.151,33 zł, z czego strona powodowa uiszczyła zaliczki w wysokości 4.000,00 zł.

Uwzględniając udział, w jakim roszczenie powodów zostało uwzględnione, Sąd zasądził również od pozwanego na rzecz powodów K. i B. O. kwotę 1.000,00 zł oraz kwotę 3.000,00 zł na rzecz P. O. z tytułu zwrotu części poniesionych przez nich wydatków na przeprowadzony w niniejszej sprawie dowód z opinii biegłego. Powodowie ponieśli nadto koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600,00 zł zgodnie z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, w związku z czym Sąd zasądził od pozwanego z tego tytułu na rzecz powodów K. i B. O. kwotę 900,00 zł (1/4), zaś na rzecz P. O. – kwotę 2.700,00 zł (3/4) – pkt V a i b wyroku.

Z uwagi na fakt, że powodowie w toku procesu uiszcili tytułem opłaty sądowej jedynie kwotę 3.000,00 zł, zaś opłata należna od rozszerzonego roszczenia wyniosła 4.066,00 zł Sąd w punkcie V c nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 1.066,00 zł z tytułu nieuiszczonej opłaty sądowej, jak też kwotę 1.151,33 zł, dotyczącą pozostałych wydatków poniesionych na przeprowadzony w niniejszej sprawie dowód z opinii biegłego (powodowie uiszcili 4.000,00 zł, zaś wydatki wyniosły łącznie 5.151,33 zł). Podstawę prawną tego rozstrzygnięcia stanowił art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c.

Ze względu na treść art. 100 zd. 2 k.p.c. Sąd obciążył pozwanego kosztem jego zastępstwa procesowego we własnym zakresie – pkt V d wyroku.

SSO Zofia Lehmann

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie w kontrolce uzasadnień
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron
3. przedłożyć za 21 dni lub z apelacją

P., dnia ... listopada 2016 roku

SSO Zofia Lehmann